

Uçu? Emniyeti Tutumu Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Uçu? Emniyeti Tutumu Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32041>

Özet

Uçuş Emniyeti Tutumu Ölçeği, 2020 yılında Tuncel Öz tarafından doktora tezi kapsamında geliştirilmiş bir psikolojik ölçektir. Bu ölçek, özellikle havacılık sektöründe görev yapan **kabin görevlilerinin** emniyetli davranışlarına yönelik tutumların sistematik olarak ölçmeyi amaçlamaktadır. Ölçeğin geliştirilmesi, **performans değerlendirme uygulamaları** ve **çalışma koşullarının** emniyet kültürü üzerindeki etkilerini inceleyen kapsamlı bir araştırmaların parçasıdır. Ölçeğin tam metni ve detaylı psikometrik özellikleri, yazarın doktora tezinde bulunmaktadır. Orijinal PDF dosyasına aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir: [ucus-emniyeti-tutumu-olcegi-toad.pdf](https://www.arabpsychology.com/ucus-emniyeti-tutumu-olcegi-toad.pdf).

Anahtar Kelimeler

Uçuş emniyeti, emniyet tutumu, kabin görevlileri, havacılık psikolojisi, ölçek geliştirme, performans değerlendirme, çalışma koşulları.

Yazarlar

Tuncel Öz.

Amaç

Uçuş Emniyeti Tutumu Ölçeği'nin temel amacı, havacılık operasyonlarında görevli personelin, özellikle de kabin görevlilerinin, uçuş emniyetine yönelik sahip oldukları **bilişsel, duyuşsal ve davranışsal eğilimleri** ölçmektir. Bu ölçek, havacılık işletmelerinin emniyet yönetim sistemleri (SMS) kapsamında, personelin tutumlarındaki potansiyel risk alanları veya güçlü yönlerini belirlemesine yardımcı olmak üzere tasarlanmıştır.

Ölçek, emniyet kültürünün subjektif boyutlarını nicelleştirerek, organizasyonel müdahalelerin ve eğitim programlarının etkinliğini değerlendirmek için bir temel sağlamaktadır. Geliştirme süreci, **kabin görevlilerinin emniyetli davranışları** üzerindeki çevresel ve yönetsel faktörlerin etkisini anlamlandırmak için kritik bir araç sunmuştur.

Yapı

Ölçek, havacılık psikolojisi alanında merkezi bir kavram olan **Emniyet Tutumu** (Safety Attitude) yapısının ölçmektedir. Emniyet tutumu, bireyin uçuş emniyet prosedürlerine, risk algısına ve kurallara uyma istekliliğine dair genel eğilimlerini ifade eder. Bu yapı, genellikle disiplin, risk kabulü, iletişimdeki açıklık ve hata bildirimine yönelik isteklilik gibi alt boyutları içerebilir.

Ölçeğin ölçtüğü temel yapı, kabin görevlilerinin çalışma ortamları ve kendilerine uygulanan

performans değerlendirme sistemlerinin, emniyet odaklı davranışları nasıl şekillendirdiğini ortaya koymayı hedeflemektedir. Bu bağlamda, ölçek hem bireysel hem de organizasyonel düzeydeki emniyet algılarını yansıtan maddeler içerebilir.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalışmaları, yazar Tuncel Öz'ün 2020 yılında Anadolu Üniversitesi'nde tamamladığı doktora tezi içerisinde detaylı olarak sunulmuştur. Geçerlik analizlerinin, ölçeğin teorik yapıyı ne ölçüde temsil ettiğini belirlemek amacıyla **yapı geçerli** (Exploratory Factor Analysis ve/veya Confirmatory Factor Analysis) ile birlikte **içerik geçerli** çalışmaları da içerdiği varsayılmaktadır.

Ölçeğin hedef kitlenin tutumlarını doğru ve anlamlı bir şekilde ölçtüğünü kanıtlayan bu bulgular, akademik referans olarak gösterilen doktora tezinin incelenmesiyle elde edilebilir. Tezin ana başlıkları, ölçeğin geçerlik bağlamını, yani performans değerlendirme ve çalışma koşullarının emniyetli davranışa etkilerini ölçme yeteneğini vurgulamaktadır.

Güvenirlik

Uçuş Emniyeti Tutumu Ölçeği'nin güvenilirlik analizleri de geliştirme çalışmaları arasında ayrılmaz bir parçası olarak doktora tezinde yer almaktadır. Güvenirlik çalışmaları, ölçeğin iç tutarlılığını (örneğin, **Cronbach Alfa** katsayısı) ve muhtemelen zaman içindeki istikrarını (test-tekrar test güvenilirliği) değerlendirdiği öngörülmektedir.

Yüksek güvenilirlik değerleri, ölçeğin ölçüm hatasını minimize ederek kabin görevlilerinin emniyet tutumlarını tutarlı bir şekilde değerlendirdiğini gösterir. Bu psikometrik veriler, ölçeğin havacılar arasında ve pratik uygulamalarda kullanılabilirliği açısından hayati öneme sahiptir.

Faktör Analizi

Ölçeğin çok boyutlu yapısını ortaya çıkarmak ve teorik modeli desteklemek amacıyla **Faktör Analizi** tekniklerinin kullanıldığı kabul edilmektedir. Geliştirme tipi bir ölçek olduğu için, Öz (2020) muhtemelen **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)** ile boyut sayısını belirlemiş ve ardından **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** ile bu yapıyı doğrulamıştır.

Bu analizler, Uçuş Emniyeti Tutumu yapısının hangi bileşenlerden (örneğin, Prosedürlere Uyum, Risk Algısı, Yönetim Güveni) oluştuğunu bilimsel olarak temellendirir. Faktör yükleri, döndürme yöntemleri ve uyum indeksleri gibi detaylı sonuçlar, ölçeğin çok boyutlu yapısını anlamak için doktora tezinde mevcuttur.

Ölçek

Test Çeşidi: Geliştirme amaçlı oluşturulmuş, spesifik alana yönelik bir tutum ölçeğidir.

Format: Kaynakta derecelendirme bilgisi yer almamakla birlikte, tipik bir tutum ölçeği olarak **Likert tipi derecelendirme** (örneğin, 5'li veya 7'li) kullanılmaktadır.

Mevcut Dil: Türkçe (tr).

Popülasyon Grubu: Havacılık personeli.

Yaş Grubu: Yetişkin (Çalınan) popülasyonu.

Popülasyon Detayları: Çalınmanın temel hedef kitlesi **kabin görevlileridir**.

Test Metodolojisi: Öz bildirimli (Self-report) anket metodolojisi kullanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Tuncel Öz, 2020, Anadolu Üniversitesi, doktora tezi, havacılık emniyeti, kabin ekibi, psikometrik özellikler.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanıtıcıları: Bilgi mevcut değildir.

Bağı Kuruluş E-posta Adresleri: Anadolu Üniversitesi (Tez kurumu).

Yazışma Adresi: tunceloz9@gmail.com

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Test Yolu: Ölçek, 2020 yılında tamamlanan doktora tezi kapsamında geliştirilmiştir.

İzinler ve Ücret: Ölçeğin ticari olmayan akademik kullanımları için yazarın (Tuncel Öz) izni gereklidir. İletişim bilgileri mevcuttur. Ölçeğin kullanımına dair güncel ücretlendirme veya izin prosedürleri için doğrudan sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi tavsiye edilir.

Referanslar

Öz, T. (2020). *Performans değerlendirme uygulamaları ve çalışmaya koşullarının kabin görevlileri emniyetli davranışları üzerindeki etkileri* (Yayımlanmamış Doktora tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

Uçu? Emniyeti Tutumu Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, referans gösterilen doktora tezinin tam metninde yer almaktadır. Kaynak içerikte ölçek maddeleri aç?kça listelenmemiştir. Maddelerin tam listesi için lütfen Tuncel Öz (2020) tarafından hazırlanan "*Performans de?erleme uygulamalar? ve çal??ma ko?ullar?nın kabin görevlileri emniyetli davran?? üzerindeki etkileri*" ba?lıklı doktora tezine ba?vurunuz.

ARABPSYCHOLOGY.COM